

קבלת מעמד לתושב זר בישראל בדרך של נישואין לישראלי או חיים

משותפים, "ההליך המדורג"/"עו"ד ששי קציר"¹

למשרדנו פנו בני זוג, ישראלי וירדנית, אשר ביקשו סיוע בהכרה של מדינת ישראל באישה הירדנית כאזרחית ישראלית. למרות שבני הזוג חיים יחדיו במשך שנים רבות ולהם ילדים משותפים, משרד הפנים סירב להכיר באישה הירדנית כאזרחית ישראלית מאחר שהיא נמצאה רשומה במרשם הפלסטיני למרות שאיננה פלסטינית. רישומה במרשם הפלסטיני נעשה על ידי הרשות הפלסטינית מבלי לשאול אותה ובוודאי שמבלי לקבל את רשותה

חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, מעניק לשר הפנים את הסמכות לאשר כניסה וישיבה בישראל למי שאינו אזרח ישראלי או בעל אשרת עולה או תעודת עולה. סיבות הכניסה והישיבה לתושב הזר בישראל עשויות להיות מגוונות, כתיור, עבודה, לימודים, התנדבות, נישואין לישראלי ועוד.

ישראלי המבקש להקנות מעמד של תושבות בישראל לבן זוגו הזר יבקש זאת בדרך של הליך המכונה "איחוד משפחות". אישור הבקשה עד הענקת המעמד לבן הזוג הזר, תעשה בהליך המכונה "ההליך המדורג" שנקבע בנהלי משרד הפנים ותכליתו לבצע מעקב ובקרה על כנות הקשר בין בני הזוג לאורך כל התקופה ושלביה. אורך התקופה בה נעשית הבקרה על בני הזוג בטרם ניתן מעמד קבע משתנה בהתאם לאופי הקשר בין בני הזוג ומעמדו של הישראלי. אזרח ישראלי המתחתן עם בן זוג זר יידרש להליך באורך ארבע וחצי שנים בסיומו יוענק לבן הזוג מעמד של אזרח. להבדיל, תושב קבע ישראלי המתחתן עם בן זוג זר יידרש להליך באורך חמש שנים ושלושה חודשים. אזרח ישראלי המבקש מעמד לבן זוגו הזר בדרך של חיים משותפים (לרבות בני זוג בני אותו מין) יידרש להליך בן שמונה שנים ובסיום כל אחד מהליכים אלה יוענק לבן הזוג הזר מעמד של תושב קבע, אך לא תינתן לו אזרחות ישראלית בתום הליך זה.

"ההליך המדורג" במהותו זהה לכל המקרים המצוינים לעיל. עם אישורה של הבקשה לאיחוד משפחות ניתנת אשרה זמנית למשך שנה לבן הזוג הזר ולמהלך תקופה זו נדרשים בני הזוג להציג מסמכים שונים לצורך בקרה ועמידה על הקשר בין בני הזוג ומיקום מרכז חייהם. אחת לשנה מחודשת האשרה לשנה נוספת באופן דומה עד לסיום ההליך המדורג.

בשנת 2003 חוקקה הוראת שעה אשר תחולתה הוארכה מעת לעת ואשר מונעת הענקת מעמד לתושבי הרשות הפלסטינית. בשנת 2007 הורחבה ההגבלה גם "לאזרח או תושב של איראן, לבנון, סוריה ועיראק", ונקבעו חריגים מסוימים למתן אישור שהייה וקבלת מעמד בישראל. במהלך השנים "העניקה" הרשות הפלסטינית, לעתים מבלי לבקש את רשות המקבלים, אזרחות לאזרחים זרים רבים אשר שהו בשטחה. משמעות העניקה זו כיום היא כי ישראל אינה מאפשר לאזרחים זרים אלה לקבל מעמד בישראל בהתאם לאותה הוראת שעה ונדרש הליך משפטי כדי לאפשר זאת.

בשל רגישות הנושא חשוב שהליך זה ילווה בעורך דין המתמחה בתחום איחוד המשפחות מכיוון שאי עמידה בדרישות עשויה למנוע קבלת המעמד או דחייתו לתקופה ארוכה.

¹ הכותב, עו"ד ששי קציר, הינו שותף במשרד אפיק ושות' עורכי דין ונוטריון ומתמחה בנושא מרשם אוכלוסין, הגירה, בחירות ומשפט מינהלי. עו"ד קציר מילא תפקידים ממשלתיים בכירים, לרבות ראש מינהל חירום, ראש מינהל האוכלוסין, מפקח ארצי על הבחירות, ראש רשות מקומית ומנהל היחידה הארצית לפיקוח על הבניה. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.